

چاپ نهم

روز شمار تاریخ ایران

از مشروطه تا انقلاب اسلامی

جلد اول

دکتر باقر عاقلی

فهرست

۱۱-۲۶	۱۲۷۵ هـ ش تا ۱۲۸۵ هـ ش (سال شمار تاریخ)
۲۷-۳۴	۱۲۸۵ هـ ش برابر با ۲۲ مارس ۱۹۰۶ تا ۲۲ مارس ۱۹۰۷ میلادی
۳۵-۴۶	۱۲۸۶ هـ ش « « « « ۲۲ « « « « ۱۹۰۷ « « « « ۱۹۰۸
۴۷-۵۸	۱۲۸۷ هـ ش « « « « ۲۱ « « « « ۱۹۰۸ « « « « ۱۹۰۹
۵۹-۷۲	۱۲۸۸ هـ ش « « « « ۲۱ « « « « ۱۹۰۹ « « « « ۱۹۱۰
۷۳-۸۰	۱۲۸۹ هـ ش « « « « ۲۲ « « « « ۱۹۱۰ « « « « ۱۹۱۱
۸۱-۹۰	۱۲۹۰ هـ ش « « « « ۲۲ « « « « ۱۹۱۱ « « « « ۱۹۱۲
۹۱-۹۴	۱۲۹۱ هـ ش « « « « ۲۱ « « « « ۱۹۱۲ « « « « ۱۹۱۳
۹۵-۹۶	۱۲۹۲ هـ ش « « « « ۲۱ « « « « ۱۹۱۳ « « « « ۱۹۱۴
۹۷-۱۰۲	۱۲۹۳ هـ ش « « « « ۲۲ « « « « ۱۹۱۴ « « « « ۱۹۱۵
۱۰۳-۱۱۰	۱۲۹۴ هـ ش « « « « ۲۲ « « « « ۱۹۱۵ « « « « ۱۹۱۶
۱۱۱-۱۱۶	۱۲۹۵ هـ ش « « « « ۲۱ « « « « ۱۹۱۶ « « « « ۱۹۱۷
۱۱۷-۱۲۲	۱۲۹۶ هـ ش « « « « ۲۱ « « « « ۱۹۱۷ « « « « ۱۹۱۸
۱۲۳-۱۳۰	۱۲۹۷ هـ ش « « « « ۲۲ « « « « ۱۹۱۸ « « « « ۱۹۱۹
۱۳۱-۱۳۶	۱۲۹۸ هـ ش « « « « ۲۲ « « « « ۱۹۱۹ « « « « ۱۹۲۰
۱۳۷-۱۴۸	۱۲۹۹ هـ ش « « « « ۲۱ « « « « ۱۹۲۰ « « « « ۱۹۲۱
۱۴۹-۱۶۸	۱۳۰۰ هـ ش « « « « ۲۱ « « « « ۱۹۲۱ « « « « ۱۹۲۲
۱۶۹-۱۷۶	۱۳۰۱ هـ ش « « « « ۲۲ « « « « ۱۹۲۲ « « « « ۱۹۲۳
۱۷۷-۱۸۴	۱۳۰۲ هـ ش « « « « ۲۲ « « « « ۱۹۲۳ « « « « ۱۹۲۴
۱۸۵-۱۹۲	۱۳۰۳ هـ ش « « « « ۲۱ « « « « ۱۹۲۴ « « « « ۱۹۲۵
۱۹۳-۲۰۶	۱۳۰۴ هـ ش « « « « ۲۱ « « « « ۱۹۲۵ « « « « ۱۹۲۶
۲۰۷-۲۱۸	۱۳۰۵ هـ ش « « « « ۲۲ « « « « ۱۹۲۶ « « « « ۱۹۲۷
۲۱۹-۲۲۸	۱۳۰۶ هـ ش « « « « ۲۲ « « « « ۱۹۲۷ « « « « ۱۹۲۸
۲۲۹-۲۴۲	۱۳۰۷ هـ ش « « « « ۲۱ « « « « ۱۹۲۸ « « « « ۱۹۲۹
۲۴۳-۲۵۰	۱۳۰۸ هـ ش « « « « ۲۱ « « « « ۱۹۲۹ « « « « ۱۹۳۰
۲۵۱-۲۵۸	۱۳۰۹ هـ ش « « « « ۲۱ « « « « ۱۹۳۰ « « « « ۱۹۳۱
۲۵۹-۲۶۲	۱۳۱۰ هـ ش « « « « ۲۲ « « « « ۱۹۳۱ « « « « ۱۹۳۲
۲۶۳-۲۷۰	۱۳۱۱ هـ ش « « « « ۲۱ « « « « ۱۹۳۲ « « « « ۱۹۳۳
۲۷۱-۲۷۸	۱۳۱۲ هـ ش « « « « ۲۱ « « « « ۱۹۳۳ « « « « ۱۹۳۴
۲۷۹-۲۸۴	۱۳۱۳ هـ ش « « « « ۲۱ « « « « ۱۹۳۴ « « « « ۱۹۳۵
۲۸۵-۲۹۴	۱۳۱۴ هـ ش « « « « ۲۲ « « « « ۱۹۳۵ « « « « ۱۹۳۶
۲۹۵-۳۰۰	۱۳۱۵ هـ ش « « « « ۲۱ « « « « ۱۹۳۶ « « « « ۱۹۳۷

۳۰۱-۳۰۶	۱۳۱۶ هـ. ش برابر با ۲۱ مارس ۱۹۳۷ تا ۲۱ مارس ۱۹۳۸ میلادی
۳۰۷-۳۱۲	» ۱۳۱۷ « « « « ۲۱ « « « ۲۲ « ۱۹۳۸ « « ۱۹۳۹ « «
۳۱۳-۳۱۸	» ۱۳۱۸ « « « « ۲۲ « « « ۲۱ « ۱۹۳۹ « « ۱۹۴۰ « «
۳۱۹-۳۲۴	» ۱۳۱۹ « « « « ۲۱ « « « ۲۱ « ۱۹۴۰ « « ۱۹۴۱ « «
۳۲۵-۳۴۴	» ۱۳۲۰ « « « « ۲۱ « « « ۲۱ « ۱۹۴۱ « « ۱۹۴۲ « «
۳۴۵-۳۵۴	» ۱۳۲۱ « « « « ۲۱ « « « ۲۲ « ۱۹۴۲ « « ۱۹۴۳ « «
۳۵۵-۳۶۴	» ۱۳۲۲ « « « « ۲۲ « « « ۲۱ « ۱۹۴۳ « « ۱۹۴۴ « «
۳۶۵-۳۷۴	» ۱۳۲۳ « « « « ۲۱ « « « ۲۱ « ۱۹۴۴ « « ۱۹۴۵ « «
۳۷۵-۳۸۸	» ۱۳۲۴ « « « « ۲۱ « « « ۲۱ « ۱۹۴۵ « « ۱۹۴۶ « «
۳۸۹-۴۰۲	» ۱۳۲۵ « « « « ۲۱ « « « ۲۲ « ۱۹۴۶ « « ۱۹۴۷ « «
۴۰۳-۴۱۲	» ۱۳۲۶ « « « « ۲۲ « « « ۲۱ « ۱۹۴۷ « « ۱۹۴۸ « «
۴۱۳-۴۲۰	» ۱۳۲۷ « « « « ۲۱ « « « ۲۱ « ۱۹۴۸ « « ۱۹۴۹ « «
۴۲۱-۴۳۰	» ۱۳۲۸ « « « « ۲۱ « « « ۲۱ « ۱۹۴۹ « « ۱۹۵۰ « «
۴۳۱-۴۴۴	» ۱۳۲۹ « « « « ۲۱ « « « ۲۲ « ۱۹۵۰ « « ۱۹۵۱ « «
۴۴۵-۴۶۲	» ۱۳۳۰ « « « « ۲۲ « « « ۲۱ « ۱۹۵۱ « « ۱۹۵۲ « «
۴۶۳-۴۸۴	» ۱۳۳۱ « « « « ۲۱ « « « ۲۱ « ۱۹۵۲ « « ۱۹۵۳ « «
۴۸۵-۴۹۱	» ۱۳۳۲ « « « « ۲۱ « « « ۲۱ « ۱۹۵۳ « « ۱۹۵۴ « «

صمائم و تعلیقات

۴۹۵-۴۹۶	نطق مظفرالدینشاه در افتتاح مجلس
۴۹۶-۴۹۷	قرارداد ۱۹۰۷ روس و انگلیس
۴۹۷-۴۹۸	استعمای نیکلا امپراطور روسیه
۴۹۸-۴۹۹	بیانیه لنین و تروتسکی
۴۹۹-۵۰۲	اعلامیه وثوق الدوله و قرارداد ۱۹۱۹
۵۰۳-۵۰۵	متن اعلامیه سیدصیاءالدین
۵۰۵-۵۰۶	متن اعلامیه سردار سپه
۵۰۶-۵۰۸	مسب کودتا
۵۰۸-۵۱۱	بیانیه سردار سپه در فتح قلعه چهریق
۵۱۱-۵۱۲	حرب دموکرات و سردار سپه
۵۱۲-۵۱۵	احراح محمدحسن میرزا ولیعهد
۵۱۵-۵۱۹	پیمان اتحاد بین ایران، شوروی، انگلیس
۵۱۹-۵۴۰	حدال دکتر مصدق و سیدصیاءالدین
۵۴۰-۵۴۵	تقی راده و قرارداد ۱۹۳۳
۵۴۵-۵۵۴	نامه های قوام السلطنه به شاه
۵۵۴-۵۵۴	اعلامیه قوام در سال ۱۳۳۱
۵۵۵-۵۷۰	نام اشخاص
۵۷۱-۵۸۰	مهرست تصاویر
۵۸۱-۵۸۲	منابع و مآخذ

سالشمار تاریخ

ار قبل ناصرالدیشاه تا صدور فرمان مشروطت

۱۲۷۶ خورشیدی ار مارس ۱۸۹۷ تا مارس ۱۸۹۸

۱۲۷۵ خورشیدی ار مه ۱۸۹۶ تا مارس ۱۸۹۷

فرمان ولایتعهدی محمدعلی میرزا اقتصادالسلطه فرزند ارشد شاه صادر شد میرزا علی حان امین الدوله پیشکار ولیعهد و کارگزار کل آذربایجان گردید.

امین السلطان صدراعظم طسوق فرمان شاه وزارت امور خارجه را عهده دار شد

علیقلی حان محسرالسلطه به وزارت علوم و تلگراف و معادن و مدرسه دارالفنون و مریضخانه تماماً منصوب گردید

شاه وزارت قورخانه را به صیغ الدوله سپرد

ساعداالدوله حکمران عراق و فرمانده قوای آنجا شد

محمدناقرحان اعتمادالسلطه در وزارت انطاعات و دارالترحمه دولتی تشییت شد وزارت دفتر به میرزا محمدحسین وزیر دفتر مفعوض گردید

مصعب حواسالاری به شاهراده معرور میرزا موثق الدوله داده شد

سرداری کل قشون از نظام و غیر نظام از افواج و توپخانه و سواره بصیب محمدناقرحان سردار اکرم شد

علیرضا حان عبدالملک به ایلحانی ایل قاجار برگزیده شد

ناصرالدیشاه در حرم حضرت عبدالعظیم توسط میرزا رضا کرمانی با اسلحه گرم به قتل رسید

امین السلطان صدراعظم قتل ناصرالدیشاه و پادشاهی مطرالدین میرزا را تلگرافی به تریر اعلام نمود

مطرالدیشاه طی تلگراف، امین السلطان را در سمت صدراعظمی تشییت نمود امین السلطان برای محارح حرکت مطرالدیشاه یکصد هزار تومان پول حواله کرد

مطرالدین شاه پس از ۳۸ رور طی طریق و به پیشکاری عین الدوله وارد تهران شد. همراهان شاه عبارتند از حکیم الملک، سیدحریبی، بصیرالسلطه، امیربهادر حسین پاشا حان

مطرالدیشاه تاحکمداری کرد و مالیات حصار و قصاب را بخشید. مالیات نانوا و قصاب سالیانه دوپست هزار تومان بود

از طرف سلاطین و رؤسای جمهور عالی کشورها تلگراف تسلیت و تریک برای مطرالدین شاه محاربه شد

مناسبت حلوس مطرالدیشاه به تحت سلطنت تهران و تمام شهرهای ایران چراعانی نموده و آتشاری مفعصل صورت گرفت

ناصرالدینشاه فاجر

میرزا رضا کرمانی

شاهزاده عبدالحسین میرزا فرمانفرما به حکومت تهران و کرمان توأمان منصوب گردید
میرزا علی اصغر حان امن السلطان از صدارت معزول و به قم تعین شد
مظفردینشاه برای اداره امور کشور وظایف صدراعظم را بین چند نفر تقسیم کرد ریاست امور و مهمام عسکریه و نظام به عبدالحسین میرزا فرمانفرما مرحوم گردید، وزارت داخله و حرا و صراحنه به میرزا علیقلی حان محمردوله داده شد، وزارت عدلیه به عهده شاهزاده عباس میرزا ملک آرا سپرده شد
عدالوهاب حان نظام الملک به وزارت مالیه و ریاست دفتر استیفا برگزیده شد
میرزا محمودحان حکیم الملک وزیر بانی شد
محمد ولی حان تسکاسی (بصرالسلطنه) به وزارت گمرکات برقرار گردید
عبدالصمد میرزا عرالدوله عموی شاه حکومت قزوین یافت
میرزا احمدحان علاء الدوله به ایالت و حکمرانی خورستان و بختیاری منصوب شد
میرزا محمدحان مصدق السلطنه مستوفی اول بر حسب اراده علیه ملوکانه خدمت محاسنه استیفا مملکت حراسان را به معرفی الیه مرحمت فرمودند
میرزا علیحان امین الدوله پیتکار ولیعهد و کارگر آذربایجان به تهران احضار شد و به حای وی امیر نظام گروسی منصوب گردید
امین الدوله به ریاست مجلس وزراء و امور حکام منصوب شد
عباس میرزا ملک آرا عموی شاه درگذشت
شعاع السلطنه فرزند ۱۶ ساله شاه حکومت گیلان و طولس گرفت
میرزا رضای کرمانی قاتل ناصرالدینشاه به دار آویخته شد
حصار ناصرالدینشاه که قریب یکسال در تکیه دولت امانت بود نا تشییع مفصل به شهری انتقال یافت
رورنامه «شرافت» به مدیریت محمدباقرحان اعتماد السلطنه انتشار یافت
شیخ محمدتقی بحوردی از علماء بزرگ حراسان که نافدالحکم بود درگذشت تمام دکابین حراسان و تهران و سایر شهرها سه روز تعطیل گردید

امین الدوله رن سوگلی ناصرالدینشاه که پس از قتل شوهرش بیمار و بستری بود چند روز پس از اعدام میرزا رضا کرمانی درگذشت
میرزا حسن حان حبیالملک و میرزا آفاحان کرمانی و شیخ احمد روحی که در استانبول در حال توقیف بودند به ایران تحویل داده شدند محمدعلی میرزا فرمان داد تا سر سه نفر را بریدند
سیدجمال الدین اسدآبادی فیلسوف و آرادیحواه مشهور ایران در استانبول درگذشت
میرزا ابوالحسن حلوه فیلسوف معروف ایران در تهران وفات یافت بارار تهران مناسبت این درگذشت سه روز تعطیل شد و مردم عزاداری ناشکوهی بر پا کردند
رورنامه ادبی و تاریخی «تربیت» به مدیریت میرزا محمدحسین حان دکاءالملک در تهران منتشر شد

۱۲۷۷ خورشیدی از مارس ۱۸۹۸ تا مارس ۱۸۹۹

وزارت حرا به عهده میرزا احمدحان مشیرالسلطنه قرار گرفت
وزارت جنگ و فرماندهی کل قوا به عهده وحسه الله میرزا امیرحان سردار معظم واگذار شد و از طرف شاه به وی لقب سپهسالاری داده شد
به حکم وزیر بطمیه یک قصاب به علت کم فروشی سراریر به قاتلی آویخته شد
محمد ولی حان تسکاسی معروف به بصرالسلطنه به حکومت استرآباد و گرگان و ترکمان منصوب گردید
مظفردینشاه امتیاز حفاری در شوش را در مقابل دریاف پول بطور نامحدود به دولت فراسه واگذار کرد
عمادالکتاب استاد خط مستعلی بدروید حیات گفت
به دستور دولت میرزا حواد حان سعالدوله وزیر مختار در بلژیک چند مستشار برای گمرکات ایران استخدام کرد
در رأس این عده مسیو بولتزکی قرار داشت
اموالفتح میرزا سالارالدوله به ایالت کرمانشاهان و سرحداری عراقین تعیین شد
میرزا علیحان امن الدوله رئیس مجلس وزراء به مقام وزیر اعظمی رسید
علیقلی حان محمردوله درگذشت و فرزندان وی به

مظفردینشاه و میرزا علی اصغر حان امن السلطان

سیدجمال الدین اسدآبادی